

การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 *
ACADEMIC ADMINISTRATION AFFECTING STUDENTS' LEARNING
ACHIEVEMENT IN PHRAPARIYATTIDHAMMA SCHOOLS, GENERAL
EDUCATION DEPARTMENT, AREA 8

พระครูโสภณทรวงศ์¹, พระมหาอำพล ธนปณฺโญ (ชัยสารี)² และ ฐิติวัฒน์ หมั่นกิจ³

PhraKru Asokphatthrawong², Phramaha Ampol Dhanapañño (Chaisaree) and Thitiwat mankit³

¹⁻² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

¹⁻²Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

³นักวิชาการอิสระ

³Independent academic, Thailand

Corresponding Author's Email: czzie19@gmail.com

Received 23 February 2026; Revised 25 February 2026; Accepted 28 February 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการ 2) ศึกษา
ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 4) ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 การวิจัย
เป็นเชิงปริมาณ ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

* พระครูโสภณทรวงศ์, พระมหาอำพล ธนปณฺโญ (ชัยสารี) และ ฐิติวัฒน์ หมั่นกิจ. (2569). การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8. วารสารการศึกษาและการพัฒนา
มนุษย์ในอาเซียน, 1(1), 40-55.

PhraKru Asokphatthrawong, Phramaha Ampol Dhanapañño (Chaisaree) and Thitiwat mankit. (2026).
Academic Administration Affecting Students' Learning Achievement in Phrapariyattidhamma Schools,
General Education Department, Area 8. ASEAN Journal of Education and Human Development,
1(1), 40-55.;

Website: <https://so16.tci-thaijo.org/index.php/AJEDH>

บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 178 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.18, SD = 0.47) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (\bar{X} = 3.12, SD = 0.41) 3) การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r = .62) และ 4) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมกันอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 48 (R^2 = .48) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, โรงเรียนพระปริยัติธรรม, การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) examine the level of academic administration, 2) investigate the level of students' learning achievement, 3) analyze the relationship between academic administration and students' learning achievement, and 4) identify academic administration factors affecting students' learning achievement in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Area 8. The study employed a quantitative descriptive correlational research design. The sample consisted of 178 educational personnel selected through stratified random sampling. The research instrument was a 55-item five-point rating scale questionnaire with a reliability

coefficient of 0.96. Data were analyzed using descriptive statistics, Pearson's product-moment correlation, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1) the overall level of academic administration was at a high level ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.47$); 2) students' learning achievement was at a moderately high level ($\bar{X} = 3.12$, $SD = 0.41$); 3) academic administration was positively correlated with students' learning achievement at the .01 level of significance ($r = .62$); and 4) instructional management, quality assurance integration, and curriculum development significantly predicted students' learning achievement, accounting for 48% of the variance ($R^2 = .48$). The findings indicate that effective academic administration, particularly instructional management and quality assurance, plays a crucial role in enhancing students' learning achievement in Phrapariyattidhamma Schools, General Education Department, Area 8.

Keywords: Academic Administration, Learning Achievement, Phrapariyattidhamma Schools, Educational quality assurance

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคม ส่งผลให้สถานศึกษาจำเป็นต้องเร่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่สอดคล้องกับบริบทของโลกยุคดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งถือเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของคุณภาพและประสิทธิผลของสถานศึกษา (Hallinger & Murphy, 1985) ในบริบทดังกล่าว งานบริหารงานวิชาการจึงนับเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

กรอบการบริหารการศึกษาของประเทศไทยได้กำหนดแนวทางไว้อย่างชัดเจนในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยมาตรา 39 กำหนดให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นอิสระ เพื่อเพิ่มความคล่องตัว

และประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ขณะเดียวกัน มาตรา 22 และมาตรา 24 เน้นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมการใช้กระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) สาระสำคัญดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการบริหารงานวิชาการมิได้เป็นเพียงภารกิจเชิงโครงสร้าง แต่เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนโดยตรง

สำหรับโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งมีลักษณะเฉพาะในการจัดการศึกษาที่บูรณาการวิชาสามัญควบคู่กับพระพุทธศาสนา การบริหารงานวิชาการจึงต้องดำเนินการภายใต้กรอบของ พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ควบคู่คุณธรรม และคงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางพระพุทธศาสนา (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2562) บริบทดังกล่าวทำให้การบริหารงานวิชาการมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากต้องสร้างสมดุลระหว่างมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของสถาบันสงฆ์

ในเชิงทฤษฎี แนวคิดการบริหารงานวิชาการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้บริหารในการกำกับ ติดตาม สนับสนุน และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนิเทศภายใน และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน (Hoy & Miskel, 2013) นอกจากนี้ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Leithwood & Jantzi, 2008)

อย่างไรก็ตาม จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 พบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนยังมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานศึกษา ซึ่งอาจสะท้อนถึงความแตกต่างด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8
2. เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8
4. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

สมมติฐานการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. การบริหารงานวิชาการอย่างน้อยหนึ่งด้านสามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ (Descriptive Correlational Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ของการบริหารงานวิชาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ซึ่งดำเนินการจัดการศึกษาตามกรอบของ พระราชบัญญัติ

การศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ปีการศึกษา 2568 รวมทั้งสิ้น 320 คน ครอบคลุมผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา

2.2 ขนาดกลุ่มตัวอย่างกำหนดตามแนวคิดของ Taro Yamane โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ซึ่งถือว่าเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติและการทดสอบสมมติฐาน

2.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยจำแนกประชากรออกตามตำแหน่งหน้าที่ จากนั้นกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างให้สอดคล้องกับสัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่ม และดำเนินการสุ่มอย่างง่ายภายในแต่ละชั้นภูมิ วิธีการดังกล่าวช่วยเพิ่มความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่าง ลดอคติจากการสุ่ม และเสริมสร้างความเที่ยงตรงภายนอกของผลการวิจัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา โดยกำหนด Conceptual Framework และ Operational Definitions ของตัวแปรอย่างชัดเจน เพื่อให้ข้อความครอบคลุมมิติของตัวแปรตามกรอบการวิจัย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (Check List) (2) แบบวัดตัวแปรต้น และ (3) แบบวัดตัวแปรตาม ซึ่งมีลักษณะเป็น Five-point Rating Scale ตามแนวคิดของ Rensis Likert รวมทั้งสิ้น 55 ข้อ

3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดำเนินการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คนเพื่อตรวจสอบ Content Validity และคำนวณค่า Index of Item-Objective Congruence (IOC) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วย Cronbach's Alpha Coefficient พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในระดับสูง แสดงว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลและการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. จัดทำแบบสอบถามออนไลน์ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms โดยกำหนดคำชี้แจง (Instructions) อย่างชัดเจน พร้อมแบบแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย (Informed Consent) ก่อนเริ่มตอบแบบสอบถาม

2. แจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลผู้วิจัยส่งลิงก์แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างจำนวน 178 คน ผ่านช่องทางออนไลน์ที่เหมาะสม เช่น อีเมล และแอปพลิเคชันสื่อสารทางการศึกษา โดยเปิดให้ตอบแบบสอบถามภายในระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ การเข้าร่วมเป็นไปโดยความสมัครใจ (Voluntary Participation) และรับรองการไม่เปิดเผยตัวตน (Anonymity) รวมถึงการรักษาความลับของข้อมูล (Confidentiality)

3. ตรวจสอบและเตรียมข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล (Data Screening) คัดกรองข้อมูลที่ไม่สมบูรณ์ และจัดเตรียมไฟล์ข้อมูลในรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ภายหลังจากตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลแล้ว โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและระดับของตัวแปรที่ศึกษา

5.2 สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบอำนาจพยากรณ์ของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงานวิชาการ (n = 178)

ด้านการบริหารงานวิชาการ	\bar{X}	SD	ระดับ
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.22	0.50	มาก
การจัดการเรียนการสอน	4.25	0.46	มาก
การวัดและประเมินผล	4.10	0.52	มาก
การนิเทศภายใน	4.05	0.55	มาก
การประกันคุณภาพการศึกษา	4.28	0.44	มาก
รวม	4.18	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.18, SD = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประกันคุณภาพการศึกษา (\bar{X} = 4.28, SD = 0.44) รองลงมา คือ การจัดการเรียนการสอน (\bar{X} = 4.25, SD = 0.46) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (\bar{X} = 4.22, SD = 0.50) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การนิเทศภายใน (\bar{X} = 4.05, SD = 0.55) อย่างไรก็ตาม ทุกด้านอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านวิชาการอย่างเข้มแข็งและเป็นระบบ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

กลุ่มสาระการเรียนรู้	\bar{X}	SD	ระดับ
ภาษาไทย	3.20	0.45	ปานกลางค่อนข้างสูง
คณิตศาสตร์	2.98	0.50	ปานกลาง
วิทยาศาสตร์	3.05	0.47	ปานกลาง
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.25	0.42	ปานกลางค่อนข้างสูง
รวม	3.12	0.41	ปานกลางค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (\bar{X} = 3.12, SD = 0.41) เมื่อพิจารณารายกลุ่มสาระ พบว่า กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.25, SD = 0.42) รองลงมาคือ ภาษาไทย

($\bar{X} = 3.20$, $SD = 0.45$) ส่วนกลุ่มสาระคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.98$, $SD = 0.50$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าควรมีการพัฒนาเชิงวิชาการในบางกลุ่มสาระเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ตัวแปร	r	ระดับความสัมพันธ์
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	.58**	ปานกลาง
การจัดการเรียนการสอน	.65**	ค่อนข้างสูง
การวัดและประเมินผล	.53**	ปานกลาง
การนิเทศภายใน	.55**	ปานกลาง
การประกันคุณภาพการศึกษา	.60**	ค่อนข้างสูง
รวม	.62	ค่อนข้างสูง

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .62$, $p < .01$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง แสดงว่าเมื่อระดับการบริหารงานวิชาการเพิ่มขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = .65$, $p < .01$) รองลงมาคือ การประกันคุณภาพการศึกษา ($r = .60$, $p < .01$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($r = .58$, $p < .01$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุดคือ การวัดและประเมินผล ($r = .53$, $p < .01$) อย่างไรก็ตาม ทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางถึงค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบ Stepwise

ตัวแปรพยากรณ์	B	SE	β	t	p
การจัดการเรียนการสอน	0.35	0.07	.36	5.21	.000**
การประกันคุณภาพการศึกษา	0.28	0.08	.28	3.94	.000**
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	0.22	0.09	.21	2.45	.016*

จากตารางที่ 4 พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ($\beta = .36$, $p < .01$) การประกันคุณภาพการศึกษา ($\beta = .28$, $p < .01$) และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\beta = .21$, $p < .05$) โดยแบบจำลองมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) เท่ากับ .69 และมีค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) เท่ากับ .48 แสดงว่า ตัวแปรทั้ง 3 ด้านสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 48 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 52.37$, $p < .01$) แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รองลงมาคือ การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. ระดับการบริหารงานวิชาการผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนพระปริยัติธรรมต้องดำเนินงานภายใต้กรอบของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนผ่านระบบบริหารงานวิชาการที่มีมาตรฐาน ชัดเจน และเป็นระบบ โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของ

สถานศึกษาและเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด บางโม (2558) ที่พบว่า สถานศึกษาที่มีระบบการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็งและดำเนินการอย่างเป็นระบบ จะมีประสิทธิผลทางการศึกษาสูงกว่าโรงเรียนที่ขาดการจัดการเชิงวิชาการที่ชัดเจน ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานวิชาการในโรงเรียนพระปริยัติธรรม เขต 8 มีความสอดคล้องกับกรอบกฎหมายและหลักการบริหารสมัยใหม่

2. ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่เน้นการบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเข้ากับการจัดการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทุมพร จามรมาน (2559) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบท อัตลักษณ์ และความต้องการของผู้เรียน จะส่งผลเชิงบวกต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2561) ที่พบว่า คุณภาพการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานวิชาการที่มีคุณภาพสามารถส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับค่อนข้างสูง ($r = .62, p < .01$) แสดงให้เห็นว่า เมื่อสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็มีแนวโน้มสูงขึ้นตามไปด้วยผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อีระ รุญเจริญ (2560) ที่พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2562) ที่ระบุว่า การบริหารหลักสูตร การนิเทศภายใน และระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับปานกลางถึงสูง ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า การบริหารงานวิชาการที่มีการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง จะช่วยพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิเคราะห์ถดถอยพบว่า การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 48 แสดงให้

เห็นว่า ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการมีบทบาทสำคัญต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร ปัญญาภิญโญ (2563) ที่พบว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2561) ที่ชี้ให้เห็นว่า ระบบประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งและมีการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียนจากผลการวิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ และการพัฒนาหลักสูตร เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 ซึ่งมีรายละเอียดและองค์ประกอบปรากฏดังภาพโมเดลต่อไปนี้

A-QIL Model for Enhancing Students' Learning Achievement

ภาพที่ 1 ภาพโมเดล A-QIL Model

จากภาพอินโฟกราฟิก A-QIL Model ส่วนล่างของภาพเป็น “ตารางสรุปองค์ประกอบหลัก” ของโมเดล แบ่งออกเป็น 3 ช่อง ตามตัวอักษร A – Q – I ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1. A – Active Instructional Management คือ การบริหารจัดการเรียนรู้เชิงรุก องค์ประกอบในตาราง ได้แก่ 1) Active Learning และ PBL การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติ เช่น Active Learning และ Problem-Based Learning เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา 2) Engaging Teaching Methods การใช้วิธีสอนที่หลากหลาย กระตุ้นการมีส่วนร่วม เช่น การอภิปราย การทำงานกลุ่ม เกมการศึกษา และ 3) Learning Technology การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น สื่อดิจิทัล แพลตฟอร์มออนไลน์ และ เครื่องมือประเมินผล มุ่งเน้น “คุณภาพของกระบวนการสอน” ให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึกและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

2. Q – Quality Assurance Integration การบูรณาการระบบประกันคุณภาพ องค์ประกอบในตาราง ได้แก่ 1) Standards and Assessment การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และการประเมินผลให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด 2) Data-Driven Evaluation การใช้ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) และผลประเมินต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์และพัฒนา และ 3) PDCA Cycle การดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ Plan (วางแผน) Do (ปฏิบัติ) Check (ตรวจสอบ) Actปรับปรุง) มุ่งเน้น “ควบคุมและยกระดับคุณภาพ” ของทั้ง หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ

3. I – Integrated Curriculum Development การพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ องค์ประกอบในตาราง ได้แก่ 1) 21st Century Skills การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร ความร่วมมือ และความคิดสร้างสรรค์ 2) Curriculum Mapping การวางผังหลักสูตรเชื่อมโยงมาตรฐาน ตัวชี้วัด หน่วยการเรียนรู้ และการประเมิน และ 3) Outcome-Based Education (OBE) การออกแบบหลักสูตรโดยกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นเป้าหมายหลัก มุ่งเน้น “คุณภาพของโครงสร้างหลักสูตร” ให้สอดคล้องกับบริบทและผลลัพธ์ที่ต้องการ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนใน โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการ ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1)

การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีระบบการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็งและเป็นระบบ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่กลุ่มสาระคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ซึ่งควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม 3)การบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า เมื่อการบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามไปด้วย และ 4) ปัจจัยด้านการบริหารงานวิชาการที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 48 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุด

โดยสรุป การบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน การประกันคุณภาพ และการพัฒนาหลักสูตร เป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 8

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยส่งเสริมการใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง
2. ควรพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็ง โดยนำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานตามวงจร PDCA อย่างเป็นรูปธรรม
3. ควรทบทวนและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรม และเน้นการบูรณาการความรู้ทางวิชาการควบคู่คุณธรรม
4. ควรจัดทำแผนพัฒนาวิชาการเฉพาะกลุ่มสาระที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ เช่น คณิตศาสตร์ โดยจัดอบรมครู พัฒนาสื่อ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพื่อวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. ควรขยายขอบเขตการวิจัยไปยังโรงเรียนพระปริยัติธรรมในเขตพื้นที่อื่น เพื่อเปรียบเทียบผลและเพิ่มความครอบคลุมของข้อมูล
3. ควรศึกษาโมเดลการบริหารงานวิชาการเชิงบูรณาการ เช่น การประยุกต์ใช้ A-QIL Model เพื่อทดสอบประสิทธิผลเชิงทดลอง
4. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่นเพิ่มเติม เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร แรงจูงใจของครู หรือบรรยากาศองค์การ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพร ปัญญาภิบาล. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 14(2), 45–58.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2561). *การบริหารการศึกษาเชิงระบบ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุณเจริญ. (2560). *การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด บางโม. (2558). *หลักการบริหารการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. ราชกิจจานุเบกษา, 116(74 ก), 1–23.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาพระปริยัติธรรม พ.ศ. 2562*. ราชกิจจานุเบกษา, 136(50 ก), 1–22.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2561). *การประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อุทุมพร จามรमान. (2559). *การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฟีนีซ์พับลิชชิ่ง.
- Hallinger, P., & Murphy, J. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217–247.
- Hoy, W. K., & Miskel, C. G. (2013). *Educational administration: Theory, research, and practice* (9th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Leithwood, K., & Jantzi, D. (2008). Linking leadership to student learning: The contributions of leader efficacy. *Educational Administration Quarterly*, 44(4), 496–528.